

Norvēģijas demokrātijas tradīcijas un pilsoniskā līdzdalība

Valsts svētki = ģimenes svētki

1814. gada 17. maijā tika pieņemta Norvēģijas pirmā konstitūcija, kas deklarēja Norvēģijas neatkarību no Dānijas.

Norvēģija ir parlamentāra monarhija. Taču šīs dienas svinēšanas tradīcijas kopš 1820. gada, kad sākā svinēt savu Konstitūcijas dienu, ir ļoti mainījušās. Tagad 17. maijs ir pirmām kārtām bērnu diena. Norvēģi šajā dienā nerīko militāras parādes, toties ikvienā Norvēģijas pilsētā notiek bērnu gājieni. Protams, lielākais gājiens ir Oslo, kur tas ilgst vairākas stundas. Bērni iet pa pilsētas galveno — Kārļa Johana — ielu uz karaļa pili. Karaliskā ģimene sveic bērnus no pils balkona, un tā ir šo svētku kulminācija. Gājienā piedalās ļoti daudzi orķestri, tas arī ir šo svinību neiztrūkstošs elements. Valsts svētki ir arī ģimenes svētki, kad sanāk kopā radi un draugi. Daudzi šajā dienā uzvelk tautastērpus. Tas piedod visam ļoti krāšņu noskaņu. Svētki tiek svinēti neformāli - bez armijas parādēm, bez politiskām runām. Vienīgais varbūt formālais elements jeb vienīgie uniformās tērptie cilvēki šajā dienā ir karaliskā orķestra muzikanti.

Katrā pilsētā gan mērs saka tradicionālo 17. maija uzrunu, taču tā ir veltīta tieši šiem svētkiem.

Demokrātijas indekss Norvēģijā

2021. gadā Norvēģijas demokrātijas indekss sasniedza 9,75 punktus, kas atbilst pilnīgas demokrātijas rādītājiem, savukārt Latvijas demokrātijas indekss ir 7,31.

Kopš 2006. gada mediju uzņēmums The Economist veido demokrātijas indeksu.

Demokrātijas indekss ir rādītājs, kura mērķis ir kvantitatīvi uztvert demokrātijas stāvokli 167 valstu grupā. Demokrātijas indeksu veido 60 rādītāji, kas sadalīti 5 kategorijās:

Vēlēšanu process: Tas tiek ņemts vērā, ja ir dažādi kandidāti un partijas un ja pilsoņi ir brīvi no draudiem balsot. Arī tad, ja tiesiskais regulējums ir pielāgots procesam bez priekšrocībām.

Valdības darbība: Šajā gadījumā tiek apsvērts, vai ietekmē kāds elements, kas atrodas ārpus vēlēšanās civilās valdības, piemēram, militārie, ārvalstu spēki un reliģiskās grupas. Turklāt tiek apsvērti citi elementi, piemēram, uzticēšanās valdībai, mandāta pārrēķināšana un ietekme uz teritoriju.

Politiskā līdzdalība: Ietver balsošanas vecuma iedzīvotāju un it īpaši sieviešu un minoritāšu grupu dalību. Tāpat tā uzskata valdības proaktivitāti, lai veicinātu iedzīvotāju līdzdalību.

Demokrātiska politiskā kultūra: Šeit ir svarīgi izcelt iedzīvotāju vēlmi pēc spēcīga līdera vai militāras valdības. Tiek mērīta arī reliģiskā tradīcija un tās nošķiršana no valsts, kā arī citas pārvaldes formas ārpus demokrātijas, piemēram, tehnokrātija.

Pilsoņu brīvības: Tas cita starpā ietver vārda brīvību, piekļuvi internetam, varas dalīšanu, sabiedrības drošību un vienlīdzību likuma priekšā.

Avots: <https://www.eiu.com/> un <https://lv.wikipedia.org/>

Hammar pašvaldība

120. gadsimts kļuva par demokrātijas gadsimtu, taču, neraugoties uz šķietamo pašsaprotamību 21. gs., līdzās jēdzieniem brīvība, taisnīgums, otra cilvēka respektēšana utt., cik bieži par to domājot, runājot kolektīvā vai ģimenes, draugu lokā, saprotam, ka šīs indivīda iespējas un demokrātijas kultūra prasa arī nepārtrauktu darbību un līdzdalību?

Tikšanās un diskusijas Norvēģijā apliecināja, ka ikvienam no mums daudz vairāk jābūt atbildīgiem par savu novadu, reģionu, valsti, aktīvi jāiesaistās, jā piedalās labvēlīgas, mūsdienīgas vides attīstībā. Hamēras (Hamar) pašvaldības mēra vietnieks Knuts Fangbergets uzsvēra, ka pilsoniskā aktivitāte pašvaldībā ir augsta. Iedzīvotāji aktīvi piedalās sabiedriskajās apspriedēs, izsaka priekšlikumus. Piemēram, pašvaldības domes sēdes tiešsaistēm pieslēdzas līdz pat 4000 iedzīvotāju. Norvēģijas pieredze rāda, ka kopienas labā ir jāiegulda milzīgs darbs. Sabiedrības iesaiste, līdzdalības veicināšana un sadarbība ar iedzīvotājiem ir neatsverams ieguldījums nākotnē.

<https://www.hammar.kommune.no/>

Dabas skola (Hamar Naturskole)

Demokrātijas kultūras stiprināšana ikdienā ir ļoti nozīmīga, apzinoties, ka nav pietiekami mācīt par demokrātiju, jo demokrātijā ir jādzīvo. Kā to izdzīvo Dabas skola - ar demokrātisku un cienpilnu apziņai, stāju un saziņu par dabas aizsardzību, ikdienā. Pateicoties šādai pieeja izdevās iedzīvināt ne tikai atkritumu šķirošanu visā reģionā, bet arī mācīt un rādīt dabu visiem ieinteresētiem skolēniem.

<https://www.hamar.kommune.no/>

Street Hamkam

Pieredzes stāsts pārsteidz un iedvesmo. Sadarbībā ar tuvākajām pašvaldībām, piesaistot sponsorus, biedrības futbola treneris palīdz alkohola vai narkotisko vielu atkarības jūgā esošajiem pašvaldības iedzīvotājiem, palīdz socializēties un integrēties sabiedrībā, uzlabot situāciju. Vienīgais noteikums šīm aktivitātēm, nākot uz treniņiem un spēlēm, cilvēkam jābūt "brīvam" no atkarības vielas. Protams, piedaloties sporta aktivitātēs, apbruņojoties ar pacietību un apzinoties, saprotot, ka šāda iespēja nav brīnumlīdzeklis, bet tikai pašu atkarīgo vēlme uzlabot dzīvi, taču, kā uzsvēra Street HamKam treneris Kai Kristiansen, ja pat vienu cilvēku izdodas atgriezt sabiedriskajā dzīvē, tas ir liels ieguvums. Šajā gadā sporta aktivitātēs piedalās 45 iedzīvotāji.

<https://www.hamar.kommune.no/>

Demokrātija - tas ir process, ko jāveido nepārtraukti sadarbojoties un kopā radot.

Parterība kaimiņi

<http://daugavpils.partneribas.lv/>

<https://www.facebook.com/Daugavpils.Partneribas>

partneriba.kaimini@gmail.com

+371 29184640

partnerība

KAIMIŅI

Krāslavas rajona partnerība

<https://www.kraslavaspartneriba.lv/>

<https://www.facebook.com/kraslavaspartneriba>

kraslavaspartneriba@inbox.lv

+37125608232

Preiļu rajona partnerība

<http://www.preilupartneriba.lv/>

<https://www.facebook.com/Preilupartneriba>

preilupartneriba@inbox.lv

++371 2 2026684

**PREIĻU RAJONA
PARTNERĪBA**